

NB-informasjon

Til tillitsvalgte i Norges Bondelag - Nr 3, september 2010

Prioriterte saker 2010 - 2011

Norges Bondelag prioriterer følgende saksfelt for arbeidsåret 2010 – 2011:

Næringspolitikk

- **Miljø- og klima.** Oppnå rammebetingelser og løsninger for ”grønn energi”, for å gjøre landbruket til netto energileverandør og uavhengig av fossil brensel innen 2030, bl.a. gjennom partnerskap mellom stat, skogindustri og landbruk, og organisere landbruket som mottaker av bio-rest.
- **Landbruks- og matmeldinga.** Arbeide for gjennomslag for ”den norske modellen”, økt matproduksjon basert på norske ressurser, samt Norges Bondelags standpunkter og innspill til meldinga. Sikre breiest mulig politisk tilslutning til våre standpunkt.
- **Maktforhold i matvarekjeden.** Følge tett opp arbeidet i det offentlige utvalget og sikre ei rimelig fordeling av inntjeninga mellom de ulike aktørene
- **Inntekt og rekruttering, samt investeringsmuligheter.** Målet er at jordbruket skal ha arbeidsinntekt og velferdsnivå på linje med andre yrkesgrupper. Arbeide videre med investerings- og fondsordninger, samt bedre avskrivningsmulighetene for driftsbygninger, samt fritak for formuesskatt på næringsformue.
- **Jordvern.** Det må legges opp til en strengere jordvernpolitikk enn i dag, og det må settes mål om at det skal være minst like mye fulldyrket jord i drift pr. innbygger i framtida som i dag. Beslutningsmyndighet i arealsaker innenfor jordloven må tilbakeføres til fylkesmannen.
- **Landbruksbasert næringsutvikling.** Norges Bondelag skal være pådriver for ny næringsutvikling med utgangspunkt i gårdens ressurser
- **Rovviltforvaltning.** Redusere rovvilttapet gjennom å øke presset på at forvaltningen følger opp politikken og tiltakene det er enighet om i regjeringsplattformen. Ny stortingsmelding om bestandsmål for bjørn og ulv følges tett opp.
- **Utdanning og kompetanse – rekruttering til utdanning.** Øke rekrutteringa til landbruksutdanning gjennom etablering og styring av rekrut-

teringsprosjekt under jordbruksavtalen. Styrke bøndenes muligheter for å møte kompetansekrav fra næringa sjøl, det offentlige, varemottakere og samfunnet ellers.

Kommunikasjon

- **Strategier i politisk arbeid – utvalgsarbeid.** Fornye arbeidsmåter og strategier i kommunikasjons-, nettverks- og organisasjonsarbeid for å oppnå bedre politisk gjennomslag.
- **Omdømmebygging – ”Kjærlighet til norsk mat”.** Få fram landbrukets positive samfunnsbidrag gjennom produksjon av mat, landskap og andre fellesgoder.
- **Langsiktig holdningsskapende arbeid.** Sikre landbrukets omdømme gjennom langsiktige tiltak som Åpen Gård og Den grønne skolen.

Organisasjon

- **Gjennomgående planer.** Sikre økt politisk gjennomslag gjennom gode organisasjonsmessige opplegg, planer og tiltak før jordbruksforhandlingene, samt aksjonsberedskap.
- **Organisasjonsbygging.** Tilrettelegging for effektivt organisasjonsarbeid gjennom bl.a. nye nettløsninger, kurstilbud for tillitsvalgte og aktivitetmenyer for lokallag.
- **Medlemsverving.** Øke medlemstallet til 62.750 innen 1. juni 2011 gjennom en verveaksjon med tillitsvalgte, nye vervemetoder og fokus på nye grupper blant aktive bønder.

Grunnlag for prioriteringene

Årsmøtet 2010 vedtok en omfattende uttalelse som innspill til ny landbruks- og matmelding, samt en resolusjon med kommentarer til statsministerens og landbruks- og matministerens innlegg i årsmøtet. Førrende for videre arbeid er også årsmøteresolusjonen fra 2009 om 10 krav fra Norges Bondelag for stortingsperioden 2009-2013, samt prinsippprogrammet for samme periode. Vurderinger av politisk og organisasjonsmessig situasjon ligger til grunn for prioriteringene.

Næringspolitikk

Miljø- og klima

Videre satsing på ”grønne” energiformer og gode rammebetingelser for både utvikling og permanent drift vil være viktig for å nå vårt mål om at landbruket skal kunne bli netto energileverandør og uavhengig av fossil energi innen 2030. I tillegg til biogassprosjektene er fjernvarme og flisfyring aktuelle områder. Et partnerskap mellom stat, skogindustri og landbruk vil kunne være et viktig bidrag til å få på plass ”tunge motorer” utviklingen.

Organisering av landbruket som mottaker av biorest fra organisk avfall, kjøttbeinmjøl og kompost vil kunne være et aktuelt arbeidsområde for Norges Bondelag.

Øvrige områder er fortsatt arbeid med Småkraftprosjektet, grunneierspørsmål i tilnytning til vindmølleparker, oppfølging av ”Klimakur” og spørsmål rundt klimatilpassning som f.eks forslag om forbud mot nydyrking på myr.

Landbruks- og matmeldinga

Etter runden med åpne høringsmøter og innspill er Landbruks- og matdepartementet i full gang med skriveprosessen. Norges Bondelag må sikre god dialog med LMD videre i prosessen, og tett oppfølging av det politiske miljøet. Spesielt Arbeiderpartiet blir viktig å engasjere. Med tanke på den politiske utvikling må det bli et mål å sikre breiest mulig politisk oppslutning om en framtidig rett politikk.

Riksrevisjonens rapport (august 2010) viser bl.a til behov for tydeligere mål for landbrukspolitikken og dårlig økonomi som en viktig grunn til manglende måloppnåelse. Rapporten kan bli et viktig innspill til meldinga.

Maktforhold i matvarekjeden

Norges Bondelag vil følge arbeidet i utvalget tett, der målet må være ei rimelig fordeling av inntjeninga. Vi må sikre at våre varer ikke blir diskriminert i handelen. Det bør også arbeides for mu-

ligheter for økt direkte salg fra produsent til forbruker.

Inntekt og rekruttering, samt investeringsmuligheter

For at norsk matproduksjon skal økes, og at det skal være produksjon i hele landet, må økonomien i landbruket styrkes. Dagens inntektsmål med fokus på inntektsutvikling har vist seg å ikke være godt nok til at jordbruket framstår som konkurransedyktig i forhold til andre yrker. Målet må være at jordbruket skal ha arbeidsinntekt og velferdsnivå på linje med andre yrkesgrupper.

Landbruket er stadig i utvikling og det er et stort behov for investeringer i landbruket. Etterslepet er i dag stort. Investeringer i matproduksjon er investering i nasjonal infrastruktur og det må brukes statelige investeringsmidler utenom jordbruksavtalen. Likevel er det inntekt fra produksjonen som i hovedsak skal gi grunnlaget for nyinvesteringer. Videre må det etableres en fondsordning med skattefordel der bønder kan sette av midler til framtidige investeringer. Avskrivningssatsene må reflektere levetida for investeringen. Næringsformue må fritas for formuesskatt.

Jordvern

Norges Bondelag mener meldinga må legge opp til en strengere jordvernpolitikk enn i dag. Det må settes mål om at det skal være minst like mye fulldyrket jord i drift pr. innbygger i fremtiden som i dag. Ved nedbygging må det i planprosessen f. eks kreves nydyrking av minst det dobbelte av nedbygde arealet, og med muligheter for kjøp eller erstatning av tapt jord. De mest verdifulle jordbruksarealene må gis et ekstra vern. Myndighet hva gjelder jordvernet i jordloven må tilbakeføres til fylkesmann.

Omfanget av leiejord er stort og økende. Norges Bondelag mener at landbruksmeldinga må utrede utfordringene knyttet til leiejordproblematikken.

Landbruksbasert næringsutvikling

Næringsutvikling i landbruket bidrar til økt verdiskapning både for enkeltbønder og i lokalsam-

funn. Satsing på næringsutvikling må ikke betraktes isolert fra den øvrige matproduksjonen, men være en del av helheten. Fundamentet for annen næringsutvikling i landbruket er matproduksjon. For å bygge Norge som en sterkere matnasjon og fremme næringsutvikling er det behov for økt samhandling på flere politikkområder.

Videre i arbeidet med næringsutvikling må en fokusere på hele verdikjeden, fra produsent til forbruker. Det må også stimuleres til regional matkultur og lokale mattradisjoner.

Roviltforvaltning

Mindre utnyttning av beiteressurser, nedlegging av husdyrproduksjon og redusert hjorteviltbestand er nå synlige resultater av feilslått rovviltpolitikk. Norges Bondelag må legge økt press på at forvaltningen følger opp politikken og tiltakene det er enighet om i regjeringsplattformen. Det må videre jobbes tett med Stortingsmelding om bestandsmål for bjørn og ulv.

Utdanning og kompetanse - rekruttering til utdanning (prosjekt)

Grunnutdanning må være tilgjengelig for alle som skal inn i næringa. Undersøkelser viser at det er for få av de som overtar gård som tar landbruksutdanning. Det må stilles krav til kompetanse for utøvere i landbruksnæringa. Det er behov for bedre rekruttering til landbruksfagene innen høyere utdanning. Egne midler under jordbruksavtalen til et rekrutteringsprosjekt krever oppfølging.

Det er nødvendig med ny kunnskap for å møte nye krav fra det offentlige, forbrukerne og samfunnet ellers. For å sikre næringa tilgang på relevant kompetanse, trengs det økt fokus på høyere utdanning og forskning.

Kommunikasjon

Strategier i politisk arbeid

Landbruket oppnår gode resultat på opinionsmålinger om omdømme, og det er sterk støtte til et landbruk av dagens omfang. Dette kommer ikke av seg sjøl og alle organisasjonsledd gjør en betydelig innsats gjennom året med ulike tiltak. Utfordringen er samtidig hvordan gode opinionstall og hyggelig omtale fra politikere skal omsettes i politiske vedtak som bedrer rammebetingelsene betraktelig. Erfaringer fra arbeidet i 2009/2010 tyder på at tydeligere prioritering av saker, mer systematisk arbeid og mer bevisst politisk nettverksbygging er nødvendig for å oppnå resultater. Det legges opp til at dette gjennomgås av et eget

utvalg, samtidig som planlegging for inneværende sesong må gå for fullt.

Omdømmebygging

”Kjærlighet til norsk mat” er et godt utgangspunkt for videre arbeid med å befeste forbrukernes tillit til norsk mat. ”Nyt Norge” er også et godt bidrag i samme retning, og det må jobbes videre i en samlet landbruks- og matsektor for å sikre avsetning og preferanse for norsk mat. Norges Bondelag ønsker også å fremme norsk matmangfold og matkultur gjennom egne tiltak og strategier.

Det langsiktige opinionsarbeidet gjennom tiltak som Åpen Gård, Den grønne skolen og annet arbeid gjennom byggedager, messer og utstillinger er et nødvendig arbeid for å sikre landbrukets omdømme.

Fornyng og vitalisering bl.a. gjennom nye nettkanaler og nye tiltak er et nødvendig utviklingsarbeid.

Organisasjon

Planer og tiltak i forbindelse med jordbruksforhandlingene

Et godt og landsdekkende organisasjonsapparat, med motiverte tillitsvalgte og ansatte er kanskje Bondelagets største styrke. Klare planer for arbeidet, tydelige oppdrag og tiltak som fenger og som gir resultater, er avgjørende for videre dugnadsvilje i lokallagene.

Fornyng og forbedring av det politiske og strategiske arbeidet før forhandlingene vil kunne gi enda bedre gjennomslag ved neste forhandlingsrunde (ref. kommunikasjon).

Aksjonsberedskapen ble betydelig skjerpet og forbedret i 2010 sammenlignet med de foregående åra, men det er fortsatt viktig å jobbe med forståelsen for aksjonsberedskap i organisasjonen, samt med aktuelle tiltak. Det må være aksept for og vilje til skikkelig gjennomføring av aksjoner i en eventuell bruddsituasjon.

Organisasjonsbygging

Bondelaget har en stabil organisasjon, men signaler og kartlegging tyder på at det må arbeides mer for å vedlikeholde og styrke lokallagsapparatet. Det er mest heltidsbønder som tar verv, og det er vanskeligere å rekruttere ”nye” medlemsgrupper som tillitsvalgte.

Lokalt politisk arbeid øker, men er en stor utfordring, både når det gjelder kompetanse, tid og ka-

pasitet. Vi vil fortsatt være avhengig av dugnadsinnsats for å få Bondelaget til å fungere, men vi må stille opp med tilbud om opplæring, gode arbeidsopplegg og aktivtetsmenyer, materiell og hjelp. En del av dette er utvikling av nye nettløsninger som f. eks ekstranett for medlemmer og tillitsvalgte.

Medlemsverving

Medlemsutviklingen siste året viser et stabilt medlemstall, men veksten fra de 4-5 siste åra har flatet ut. Alle ledd i organisasjonen må ha oppmerksomhet på medlemsverving. Eksisterende vervetiltak videreføres gjennom telefonverving, vervepremiering og direkteinnmelding på nett. Ny kunnskap om ikke-medlemmer benyttes i utvikling av nye vervetiltak. En viktig satsing blir en verveaksjon høsten 2010 der tillitsvalgte i alle ledd utfordres som ververe, og der målsettingen i aksjonen er 500 netto nye medlemmer.

Planlegging i lokallaget

Prioriterte saker 2010 – 2011 er grunnlag for videre planleggingsarbeid i hele organisasjonen. Både sekretariatet sentralt og fylkeslagene utarbeider tiltaksplaner og strategier for de enkelte saksområder.

Åpen Gård 2011

Åpen Gård er en svært viktig arena for å nå ut til befolkningen med gårdsopplevelser og kunnskap om norsk landbruk. Dette er vår beste møteplass med folk flest! Vi håper derfor at mange flere lokallag setter Åpen Gård på årsplanen.

Dato: Søndag 21. august 2011

Råd for arrangører utarbeidet til Åpen Gård 2010 finner dere på siden *For lokallag og tillitsvalgte* på bondelaget.no. Materiellet vil bli oppdatert til Åpen Gård 2011.

Årshjulet i Bondelaget - en sjekklister for lokallag

September - desember

- Årsmøte i lokallaget skal i følge Lover for Norges Bondelag holdes innen midten av november, husk:
 - Start arbeid i valgkomiteen tidlig
 - Styret planlegger møtet og lager forslag til arbeidsprogram
 - Varsel til medlemmene må ut minst 14 dager før møtet
 - Melding om valg med mer sendes fylkeslaget umiddelbart etter møtet.
- Høst og vinter er tid for studiearbeid, kurs og temamøter. Studiemateriell som bl.a. danner grunnlag for høringsarbeidet foran jordbruksforhandlingene blir sendt ut hver høst.
- Ledermøte i fylkeslaget gjennomføres i oktober – november. Her er det viktig at alle lokallag er representert
- Verveaktiviteter planlegges og gjennomføres. Husk plan for oppfølging av nye medlemmer.

Januar - mars

- Kontingentkravet går ut, med frist 1. mars
- Uttale før forhandlingene sendes fylkeskontoret til fastsatt frist i fylket (ca 1. mars)
- Gjennomgående utadrettede aktiviteter i forkant av forhandlingene – informasjon om årets aktiviteter kommer fra fylkeslaget og Norges Bondelag
- Avgjørelse om lokallaget skal arrangere Åpen Gård
- Årsmøte i fylkeslaget skal i følge Lover for Norges Bondelag holdes innen utgangen av april (gjennomføres oftest i mars) – forbered lokallagets deltakelse.

April - september

- Planlegging av aktivitetene på Åpen Gård
- Årsmøte i Norges Bondelag i juni
- Gjennomføring av Åpen Gård i august
- Start planlegging av årsmøte i lokallaget.

NB-informasjon og annet til organisasjonsarbeidet finner dere på siden *Informasjon til lokallag og tillitsvalgte* på bondelaget.no.